

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de către Maria Trifan și avocatul Mariana Kușnir, în interesele Tatiane Trifan,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ghenadie Trifan împotriva Tatiane Trifan, intervenient accesoriu Maria Trifan cu privire la repararea prejudiciului material și moral rezultat din delict și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au admis cererile de apel declarate de Ghenadie Trifan, Tatiana Trifan, Maria Trifan, s-a casat hotărârea din 29 decembrie 2021 a Judecătoria Orhei, sediul Central și s-a adoptat o nouă hotărâre

*(Dosarul nr. 2ra-220/23
NR. PIGD 2-20095615-01-2ra-07022023)*

Recurs declarat până la 01 septembrie 2023.
Încălcarea normelor de drept material prin aplicarea și interpretarea eronată a legii.
Examinarea unui apel restituit. Înfrățirea situației în propriul apel.

Judecătoria Orhei, sediul Central, jud. S. Lazari
Curtea de Apel Chișinău, jud. N. Budăi, I. Dutca, D. Băbălău

10 iunie 2026
Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de către Maria Trifan și avocatul Mariana Kușnir, în interesele Tatiane Trifan,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Munteanu,

Gheorghe Stratulat, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 10 august 2020, Ghenadie Trifan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Tatiane Trifan, prin care a solicitat încasarea prejudiciului material în mărime de 75 768 lei, prejudiciul moral în mărime de 50 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea cererii reclamantul Ghenadie Trifan a indicat că potrivit sentinței Judecătorei Orhei nr. 1-360/2017 din 30 decembrie 2019, Tatiana Trifan a fost recunoscută culpabilă de săvârșirea contravenției prevăzută de art. 335 din Codul contravențional. Astfel, prin acțiunile sale, Tatiana Trifan i-a cauzat prejudiciul material și moral.

3. A afirmat că la 15 mai 2018, avocatul său a formulat acțiune civilă, potrivit căreia a solicitat repararea prejudiciului material în cuantum de 75 768 lei, prejudiciul moral în mărime de 50 000 lei și compensarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 3 500 lei (conform bonului de plată YL 883440). Cererea nominalizată a fost înmănată Tatiane Trifan, în cadrul aceleiași ședințe din 15 mai 2018, iar prin încheiere protocolară inculpata Tatiana Trifan a fost recunoscută în calitate de parte civilmente responsabilă.

4. Reclamantul a relatat că, prin sentința Judecătorei Orhei nr. 1-360/2017 din 30 decembrie 2019, acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Ghenadie Trifan, privind repararea prejudiciului material și moral, precum și compensarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice de la Tatiana Trifan, s-a admis în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

5. Prin încheierea din 16 martie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central, s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Maria Trifan. (f.d. 42, vol. I)

6. Prin hotărârea din 29 decembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central, s-a admis în parte cererea de chemare în judecată depusă de Ghenadie Trifan. S-a încasat de la Tatiana Trifan în beneficiul lui Ghenadie Trifan suma de 25 174 lei cu titlu de prejudiciu material rezultat din delict. S-a încasat de la Tatiana Trifan în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 755,22 lei. S-a respins capătul de pretenții cu privire la repararea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei și compensarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 3 500 lei. (f.d. 165, 173-177, vol. I)

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

7. La 10 ianuarie 2022, Maria Trifan și avocatul Mariana Kușnir, în interesele Tatiane Trifan, au depus cereri de apel împotriva hotărârii primei instanțe. (f.d. 168, 169, vol. I) Ulterior, la 27 mai 2022, Tatiana Trifan și Maria Trifan au depus cererea de apel motivată, prin care au solicitat admiterea acesteia, casarea integrală a hotărârii din 29 decembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată și nefondată. (f.d. 189-193, vol. I)

8. La 27 ianuarie 2022, avocatul Andrieș Lazăr, în interesele lui Ghenadie Trifan a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 29 decembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central. (170-172, vol. I)

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

9. Prin încheierea din 03 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel declarată de avocatul Andrieș Lazăr, în interesele lui Ghenadie Trifan împotriva hotărârii din 29 decembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central. S-a comunicat apelantului Ghenadie Trifan și reprezentantului acestuia, că necesită să prezinte în secția Monitorizare și Relații Publice din cadrul Curții de Apel Chișinău apelul motivat cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, precum și prezentarea copiilor de pe cererea de apel motivată într-un număr egal cu numărul participanților la proces și că li s-a stabilit termen de 10 zile calendaristice din momentul recepționării copiei de pe încheierea în cauză, să lichideze neajunsurile menționate. În caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită conform art. 369 alin. (1) din Codul de procedură civilă. (f.d. 183-186, vol. I)

10. Prin încheierea din 27 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit potențialului apelant Ghenadie Trifan cererea de apel declarată împotriva hotărârii din 29 decembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul

Central cu toate actele anexate, deoarece apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă. (f.d. 213-217, vol. I)

11. Prin decizia din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-au admis apelurile declarate de Ghenadie Trifan, reprezentat de avocatul Andrieș Lazăr, Tatiana Trifan și Maria Trifan.

S-a casat hotărârea din 29 decembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ghenadie Trifan împotriva Tatiane Trifan, intervenient accesoriu Maria Trifan cu privire la repararea prejudiciului material și moral rezultat din delict, compensarea cheltuielilor de judecată și s-a emis o nouă hotărâre după cum urmează:

S-a încasat din contul Tatiane Trifan în beneficiul lui Ghenadie Trifan prejudiciul material în mărime de 10 727 lei, prejudiciul moral în mărime de 3 000 lei, precum și cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 2 500 lei.

S-a încasat din contul Tatiane Trifan în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 341,35 lei. (f.d. 234, 235-245, vol. I)

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

12. La 26 ianuarie 2023, Maria Trifan și avocatul Mariana Kușnir, în interesele Tatiane Trifan, au declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 29 decembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central cu remiterea cauzei spre rejudecare.

SOLICITAREA RECURENTULUI

13. În susținerea recursului recurenții au indicat că instanța de apel a admis apelul lui Ghenadie Trifan, ori prin încheierea din 27 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel depusă de avocatul Andrieș Lazăr, în interesele lui Ghenadie Trifan a fost restituit în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

14. Recurente au menționat că instanța de apel contrar prevederilor art. 385 lit. c), art. 386, art. 389, art. 390 și art. 434 din Codul de procedură civilă a pronunțat hotărâre, prin care a admis apelul depus de către avocatul Andrieș Lazăr, în interesele lui Ghenadie Trifan, încasând mijloace bănești de la Tatiana Trifan.

15. Consideră că instanța de apel la emiterea deciziei a aplicat eronat normele de drept procesual care afectează grav securitatea normelor consfințite în codul de procedură civilă.

16. Instanța de apel a încălcat normele de drept material și procedural, s-a expus parțial la pretențiile invocate în cererea de apel, iar restul au fost lăsate fără examinare. Astfel, nu se cunoaște motivele de fapt și drept, prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată. Nu s-a verificat corect legalitatea hotărârii, fiind emisă o soluție neîntemeiată, prin care s-a încălcat dreptul de proprietate, fără o motivare clară.

17. Soluția instanței de fond și apel nu întrunește condițiile unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, deoarece această soluție nu poate fi considerată motivată, în condițiile în care nu sunt analizate raporturile juridice dintre părți prin prisma susținerilor, apărărilor și probelor de la dosar, ținând cont de faptul că, instanța judecătorească trebuie să răspundă cu argumente la fiecare dintre criticele și mijloacele de apărare invocate de părți, iar la caz, se constată că instanța de fond în justificarea soluției sale a făcut doar niște referiri formale nefiind motivate nici un argument al referinței care a fost invocate, nefiind motivată soluția instanței pentru care bunuri a fost încasate sumele bănești ca rezultat al prejudiciului.

18. Totodată, a indicat că instanța de fond la încasarea sumei nu a ținut cont de faptul că bunurile aflate în casă care au fost constatate prin actul executorului judecătoresc Daniela Mașnic emis în anul 2018 după săvârșirea contravenției îi aparține cu titlu de proprietate și intervenientului accesoriu Maria Trafan. Astfel, încasarea sumei cu titlu de prejudiciu material fără a determina faptul că aceste bunuri există și în prezent, constituie o îmbogățire fără justă cauză.

19. De asemenea, recurenții au reiterat explicațiile expuse în instanțele ierarhic inferioare în susținerea poziției sale pe faptul netemeinicii acțiunii. În drept, s-a indicat prevederile art. 432 din Codul de procedură civilă.

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

20. Art. 434 al Codului de procedură civilă prevede următoarele:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

21. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 15 decembrie 2022. Decizia motivată a Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2022, a fost expediată avocatului Mariana Kușnir, Tatianeii Trifan și Mariei Trifan, prin

intermediul poștei terestre la 04 ianuarie 2023, însă confirmarea recepționării la materialele cauzei nu este. (f.d. 246, Vol. 1)

22. Astfel, recursul declarat de către Maria Trifan și avocatul Mariana Kușnir, în interesele Tatiane Trifan, la 26 ianuarie 2023 se consideră depus în termenul stabilit de lege.

23. La 07 februarie 2023, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa intimatului Ghenadie Trifan, copia recursului declarat de către Maria Trifan și avocatul Mariana Kușnir, care a acționat în interesele Tatiane Trifan, împotriva deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului.

24. La 13 martie 2023, avocatul Andrieș Lazăr, în interesele lui Ghenadie Trifan a depus referință, solicitând declararea inadmisibilității recursului depus de Maria Trifan și avocatul Mariana Kușnir, în interesele Tatiane Trifan.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

25. Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023. Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de către Maria Trifan și avocatul Mariana Kușnir, în interesele Tatiane Trifan, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

26. Art. 431 alin. (1), (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.

27. Art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă relevă că:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

28. Art. 432 alin. (1), (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023):

„(1) Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

c) a interpretat în mod eronat legea;

d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

29. Articolul 442 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 432. Instanța invocă, din oficiu, neatragera în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

30. Art. 444 din Codul de procedură civilă:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art. 432 alin. (1) lit. b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

31. Art. 445 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: b) să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.”

32. Art. 5 din Codul de procedură civilă:

„(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.”

33. Art. 12 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească soluționează cauzele civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, al hotărârilor Curții Constituționale, al legilor organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri.”

34. Art. 373 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

(3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

(6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.”

35. Art. 238 alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„(2) Completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.”

36. Art. 240 (1), (3) din Codul de procedură civilă:

„(1) La deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

(3) Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.”

37. Art.118 din Codul de procedură civilă:

„(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

(2) Partea care nu a exercitat pe deplin obligația de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanței judecătorești un demers prin care solicită audierea părții adverse în privința acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanțele pe care instanța le consideră dovedite.

(3) Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

(5) Instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.”

38. Art.130 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

(2) Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

(3) Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

(4) Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

(5) Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.”

39. Art. 8 alin. (1) și alin. (2) lit. f) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019):

„(1) Drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

(2) Drepturile și obligațiile civile apar:

f) în urma cauzării de prejudicii unei alte personae.”

40. Art. 9 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019):

„(1) Persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să-și exercite drepturile și să-și execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.”

41. Art. 19 alin. (1)-(3) din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019):

„(1) În condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel.

(2) Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).

(3) Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic).

42. Art. 387 alin. (1) din Codul contravențional:

„(1) Este victimă persoana fizică sau persoana juridică căreia, prin contravenție, i-au fost cauzate prejudicii morale, fizice sau materiale.”

43. Art. 1998 alin. (1) din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019):

„(1) Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.”

44. Art. 2022 alin. (1) din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019):

(1) Se consideră că persoana a cauzat prejudiciul dacă el constituie consecința faptei acelei persoane ori consecința izvorului de pericol pentru care acea persoană răspunde conform legii.”

45. Art. 2025 (1)-(6) din Codul civil (în vigoare din 01 martie 2019):

„(1) Repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situației anterioare (transmiterea unui bun de același gen și de aceeași calitate, repararea bunului deteriorat etc.), iar dacă aceasta nu este cu puțință ori dacă persoana vătămată nu este interesată de repararea în natură, prin plata echivalentului bănesc (despăgubire), stabilit prin acordul părților sau, în lipsa unui asemenea acord, prin hotărâre judecătorească.

(2) În cazul deteriorării unui bun, despăgubirea va fi egală cu pierderea valorii bunului și nu a costului reparației dacă costul reparației depășește disproporționat pierderea valorii. Această regulă se aplică animalelor doar dacă aceasta este oportună, având în vedere scopul pentru care animalul este ținut.

(3) Despăgubirea se stabilește sub forma unei sume globale sau, dacă prejudiciul are caracter continuu, sub forma unei prestații periodice. În cazul în care se stabilește o despăgubire sub forma prestației periodice, debitorul poate fi obligat la constituirea unei garanții.

(4) Persoana vătămată nu este ținută să demonstreze că a cheltuit suma despăgubirii în scopul reparării prejudiciului.

(5) În cazul prejudiciului viitor, despăgubirea, indiferent de forma în care s-a acordat, va putea fi sporită, redusă sau stinsă dacă, după stabilirea ei, prejudiciul s-a mărit, s-a micșorat ori a încetat.

(6) Autorul faptei ilicite datorează de asemenea dobândă de întârziere la rata determinată conform art. 942 începând cu data primirii de către persoana care răspunde de prejudiciu a somației de la partea vătămată. Dobânda de întârziere se calculează din suma despăgubirii sau, în caz de reparare în natură a prejudiciului, din valoarea acelei reparații.”

46. Art. 45 alin. (1), (2) din Codul contravențional:

„(1) Persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial și a celui nepatrimonial cauzate prin contravenție. Prezentul alineat se aplică în egală măsură și în cazul în care, în sensul art. 30 alin. (11), se consideră că făptuitorul nu a fost supus răspunderii contravenționale.

(2) Soluționând cauza contravențională, autoritatea competentă este în drept, la cererea victimei, să dispună repararea prejudiciului cauzat prin contravenție în cazul în care nu există divergențe asupra întinderii lui.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

47. Prin prisma art. 444 din Codul de procedură civilă examinarea cauzei civile în ordine de recurs s-a realizat în lipsa participanților la proces, întrucât Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat inoportună invitarea acestora, din motiv că argumentele expuse în cererea de recurs a fost formulată cu suficientă precizie pentru a permite verificarea legalității hotărârilor atacate.

48. Verificând actul de dispoziție judecătorească contestat în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, în baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție considerând admisibil recursul declarat, urmează a-l admite și a casa în parte decizia instanței de apel, și anume, în latura admiterii apelului declarat de Ghenadie Trifan, a încasării prejudiciului moral și a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice, din motivele ce succed.

49. Din perspectiva prevederilor art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Având în vedere că în sistemul legislației procesuale naționale instanța de judecată este obligată să soluționeze procesul limitându-se la obiectul acestuia în sensul formulat prin acțiune și subsecvent, instanța de recurs se află în situația de a verifica dacă la caz a fost îndeplinită condiția unei examinări efective și a oferit un răspuns specific și explicit mijloacelor hotărâtoare pentru rezultatul procesului, a examinat toate pretențiile și argumentele înaintate.

50. Curtea Europeană a reiterat că efectul articolului 6 § 1 este, *inter alia*, de a impune unei instanțe obligația de a efectua o examinare adecvată a argumentelor și probelor aduse de către părți (a se vedea *Perez v. Franța* [GC], nr. 47287/99, § 80, ECHR 2004-I). O parte indispensabilă a acestei obligații a instanțelor judecătorești este datoria lor de a-și motiva hotărârile

(a se vedea, printre altele, Hirvisaari v. Finlanda, nr. 49684/99, § 30, 27 septembrie 2001).

51. De altfel, în cazul garanțiilor acordate de art. 6 § 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, include printre altele dreptul părților de a fi în mod real „auzite”, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Aceasta implică mai ales în sarcina instanței obligația de a proceda la un examen efectiv, real și consistent al mijloacelor, argumentelor și elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța în determinarea situației de fapt. Obligația de motivare impune o apreciere întotdeauna atașată de natura cauzei, de circumstanțele acesteia, de probele prezentate. Motivarea unei hotărâri este înțeleasă ca o explicație inteligibilă a hotărârii luate, ceea ce nu înseamnă un răspuns exhaustiv tuturor argumentelor aduse de parte, dar nici ignorarea lor, însă un răspuns al argumentelor fundamentale, care sunt susceptibile, prin conținutul lor, să influențeze soluția.

52. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că prin cererea de chemare în judecată depusă, reclamantul Ghenadie Trifan a solicitat încasarea de la Tatiana Trifan a prejudiciului material în mărime de 75 768 lei, prejudiciul moral în mărime de 50 000 lei și compensarea cheltuielilor pentru acordarea asistentei juridice în sumă de 3 500 lei.

53. Prima instanță judecând cauza în fond, prin hotărârea din 29 decembrie 2021, a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ghenadie Trifan și a încasat de la Tatiana Trifan în beneficiul lui Ghenadie Trifan suma de 25 174 lei cu titlu de prejudiciu material rezultat din delict. A încasat de la Tatiana Trifan în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 755,22 lei. A respins capătul de pretenții cu privire la repararea prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei și compensarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 3 500 lei.

54. Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, instanța de apel prin decizia din 15 decembrie 2022, a admis apelurile declarate de Ghenadie Trifan, reprezentat de avocatul Andrieș Lazăr, Tatiana Trifan și Maria Trifan. A casat hotărârea din 29 decembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ghenadie Trifan împotriva Tatianei Trifan, intervenient accesoriu Maria Trifan cu privire la repararea prejudiciului material și moral rezultat din delict și compensarea cheltuielilor de judecată și a emis o nouă hotărâre după cum urmează: A încasat din contul Tatianei Trifan în beneficiul lui Ghenadie Trifan prejudiciul material în mărime de 10 727 lei, prejudiciul moral în mărime de 3 000 lei, precum și cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 2500 lei. A încasat din

contul Tatianeii Trifan în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 341,35 lei.

55. În motivarea soluției, instanța de apel a reținut că în cadrul examinării cauzei s-a stabilit cu certitudine că sunt întrunite condițiile răspunderii delictuale, în sensul că, dovada faptei ilicite, se atestă prin sentința Judecătoreii Orhei 1-360/2017 din 30 decembrie 2019, prin care acțiunile Tatianeii Trifan, au fost calificate ca „Samavolnicie” în baza art. 335 din Codul contravențional.

56. Subsecvent, instanța de apel a subliniat că, deoarece acțiunea civilă a fost admisă, în principiu de instanțele penale, instanța de drept comun este ținută de lege doar să stabilească mărimea prejudiciului.

57. În această ordine de idei, instanța de apel a remarcat că din conținutul raportului de evaluare a valorii de piață a mărfurilor amplasate în raionul Orhei, satul Susleni, în număr total de 42 poziții, rezultă că, valoarea de piață a obiectului evaluării în număr total de 42 poziții la data de 14 decembrie 2017 constituia 25 174 lei. Însă, prin extrasul din Registrul bunurilor imobile, bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX situat în satul Susleni, raionul Orhei constituie proprietatea comună a lui Ghenadie Trifan și Mariei Trifan, a câte ½ cotă-parte.

58. Respectiv, instanța de apel a atestat temeinicia pretențiilor lui Ghenadie Trifan privind încasarea prejudiciului în parte, dispunând, în acest sens, încasarea din contul Tatianeii Trifan în contul lui Ghenadie Trifan a ½ din prețul de piață stabilit pentru bunurile evaluate, ori bunurile în temeiul cărora a fost formulată acțiunea și reflectate în raportul de evaluare a valorii de piață a mărfurilor amplasate în raionul Orhei, satul Susleni, în număr total de 42 poziții, aparțin Mariei Trifan (mama) și lui Ghenadie Trifan (fiu) în regim de proprietate comună, ori până la proba contrară, alte date care ar stabili proprietatea exclusivă a lui Ghenadie Trifan asupra bunurilor mobile indicate supra nu a fost reținut de către instanța de apel.

59. Totodată, instanța de apel a reținut că, potrivit sentinței Judecătoreii Orhei, sediul Central din 30 decembrie 2019, prin ordonanța din 28 noiembrie 2016 a fost recunoscut drept corp delict și anexat la cauza penală, un perete de mobilă (stenca) ridicat de la locuitoarea satului Susleni, raionul Orhei, Elena Sîrcu, pe care aceasta a procurat-o de la Tatiana Trifan în iarna anului 2013 sau 2014, care a fost sustrasă din domiciliul lui Ghenadie Trifan, iar prin ordonanța din 28 noiembrie 2016, de restituire a corpurilor delict, a fost restituit Elenei Sîrcu corpul delict menționat supra, fiind obligată la păstrarea acestuia până la soluționarea cazului dat (pct. 8.2, 8.3 din sentință f.d. 7-18). Totodată, lista mărfurilor și prețurilor anexată la raportul de evaluare a valorii de piață a mărfurilor amplasate în raionul Orhei, satul

Susleni, în număr total de 42 poziții atestă că, dulapul de perete din 5 secții (stenca) a fost estimat la prețul de 3 720 lei. Astfel, instanța a stabilit că, în circumstanțele descrise supra, urmează a fi diminuat mărimea prejudiciului cauzat ca rezultat din contravenție din contul Tatianeii Trifan în contul lui Ghenadie Trifan la suma de 10 727 lei (($\frac{1}{2}$ x 25 174 lei) – 3720 lei suma peretelui de mobilă).

60. Din esența criticilor aduse în recursul declarat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează dezacordul recurențelor Maria Trifan și avocatului Mariana Kușnir care a acționat în interesele Tatianeii Trifan prin prisma art. 432 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă cu actele judecătorești contestate în partea admiterii pretențiilor reclamantului, precum și admiterii recursului declarat de avocatul Andrieș Lazăr în interesele lui Ghenadie Trifan, care prin încheierea din 27 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost restituit în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

61. Completul de judecată consideră necesar să menționeze că decizia instanței de apel este contestată doar de Maria Trifan și avocatul Mariana Kușnir care a acționat în interesele Tatianeii Trifan, astfel, instanța va analiza legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel în limitele argumentelor invocate în recursul declarat.

62. Efectuând o retrospectivă a esenței litigiului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție precizează că prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Central nr. 1-360/2017 din 30 decembrie 2019, s-a încetat procesul penal în cauza penală privind învinuirea Tatianeii Trifan, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. c), d) din Codul penal, din motiv că fapta constituie contravenție prevăzută de art. 335 din Codul contravențional. Totodată, procesul contravențional în privința Tatianeii Trifan în baza art. 335 (samavolnicia) din Codul contravențional, s-a încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție. Acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Ghenadie Trifan privind repararea prejudiciului material, moral și compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică de la Tatiana Trifan s-a admis în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă. Corpul delict recunoscut prin ordonanța din 28 noiembrie 2016, un perete de mobilă (stencă) ridicat de la locuitoarea satului Susleni, raionul Orhei, Elena Sîrcu, care a fost restituit ultimei spre păstrare, în baza ordonanței din 28 noiembrie 2016 la intrarea sentinței în vigoare urmează a fi considerată ca fiind restituit proprietarului.

63. Potrivit Raportului de evaluare a valorii de piață a mărfurilor amplasate în raionul Orhei, satul Susleni, în număr total de 42 poziții,

întocmit de evaluatorul SRL „CEXIN” s-a concluzionat că valoarea de piață a obiectului evaluării în număr total de 42 poziții la data de 14 decembrie 2017 constituie 25 174 lei.

64. Instanța de recurs mai atestă că potrivit extraselor din Registrul de Evidență a Gospodăriilor eliberate de Primăria satului Susleni, raionul Orhei, din 12 iunie 2007, conform înscrierii în registrul de evidență a gospodăriilor nr. 20, pagina 142, contul personal 1847 pe locul de lângă casă cu nr. cadastral XXXXX sunt amplasate construcții capitale, inclusiv casa de locuit, care aparțin proprietarului Ion Trifan.

65. Conform extrasului din Registrul bunurilor imobile, bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX situat în satul Susleni, raionul Orhei a devenit proprietatea a ½ cotă-parte a lui Ghenadie Trifan în baza certificatului de moștenitor testamentar nr. 7123 din 04 iunie 2012, iar ½ cotă-parte i-a revenit proprietarului Matia Trifan, în baza certificatului de proprietate asupra cotei-părți nr. 7932 din 21 iunie 2012.

66. Colegiul de judecată atestă că, prin hotărârea Judecătorei Orhei nr. 2-450/2015 din 05 septembrie 2015, s-a dispus partajarea în natură a casei de locuit cu terenul aferent cu nr. cadastral XXXXX din satul Susleni, raionul Orhei, fiecăruia dintre coproprietari, fiindu-le atribuită cotă-parte, inclusiv Maria Trifan fiind obligată să-și construiască separat și o cale de acces la casa de locuit cu nr. „0.1”, hotărâre menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău nr. 2a-153/16 din 15 iunie 2017. Ulterior, Ghenadie Trifan în calitate de creditor a cerut executarea hotărârii judecătorești pe cale silită.

67. Colegiul civil relevă că, răspunderea pentru dauna cauzată persoanei umane poate avea numai caracter delictual. Pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale. Temeiul răspunderii delictuale este componența delictului civil. Componența delictului civil constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale. Componența delictului civil include următoarele elemente (condiții): prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale.

68. Legea este considerată temeiul principal de apariție a drepturilor și obligațiilor. Termenul de „lege” nu trebuie înțeles în sens îngust, adică exclusiv actul emis de organul legislativ, ci și celelalte acte normative elaborate în concordanță cu legea. Acțiunile ilegale, cauzarea de prejudicii unei persoane constituie alt temei pentru apariția drepturilor și obligațiilor civile, iar ca rezultat al cauzării de prejudicii apare obligația debitorului de a repara prejudiciul, precum și dreptul creditorului de a cere repararea lui.

69. Legiuitorul statuează că răspunderea delictuală civilă survine în rezultatul încălcării unei obligații legale cu caracter general, care revine tuturor persoanelor de a nu leza drepturile altora prin fapte ilicite. De aceea răspunderea pentru dauna cauzată persoanei umane poate avea numai caracter delictual, independent de faptul dacă se afla sau nu persoana vătămată în raporturi contractuale cu delincventul. Acest rol îl îndeplinește temeiul răspunderii delictuale.

70. Pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic. Astfel, pentru răspunderea delictuală este obligatorie existența unui delict, care include în sine elementele obligatorii și anume: prejudiciul; fapta ilicită; raportul causal dintre faptă, prejudiciu și vinovăția. Acestea fiind condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale și lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor condiții.

71. În aceeași ordine de idei, este necesar de identificat că fapta ilicită este fapta prin care, încălcându-se normele dreptului obiectiv, se lezează drepturile subiective sau interesele persoanei și nu poate exista răspundere delictuală dacă nu s-a produs un prejudiciu.

72. Prejudiciul constituie consecințele negative cu caracter patrimonial sau nepatrimonial (moral) ale faptei ilicite, apărute ca urmare a lezării drepturilor subiective. Prejudiciul patrimonial poate apărea sub forma prejudiciului efectiv și a venitului ratat prevăzute de art. 19 alin. (2) din Codul civil. De asemenea, pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport causal. Raportul causal este și condiția în funcție de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară numai prejudiciul care este consecința directă a faptei ilicite.

73. Completul de judecată reține că, fiind investită cu judecarea cauzei civile vizate, prima instanță, prin hotărârea din 29 decembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central, a admis parțial acțiunea, fiind dispusă încasarea de la Tatiana Trifan în beneficiul lui Ghenadie Trifan a prejudiciului material rezultat din delict în mărime de 25 174 lei. S-au respins pretențiile cu privire la repararea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei și compensarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 3 500 lei.

74. Hotărârea din 29 decembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central a fost contestată cu apel de către Maria Trifan și avocatul Mariana Kușnir în interesele Tatiane Trifan, precum și de avocatul Andrieș Lazăr, în interesele lui Ghenadie Trifan.

75. Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 27 octombrie 2022 a restituit potențialului apelant Ghenadie Trifan cererea de apel declarată împotriva hotărârii din 29 decembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central cu toate actele anexate, deoarece apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

76. Ulterior, instanța de apel prin decizia din 15 decembrie 2022 a admis apelurile declarate de Ghenadie Trifan, reprezentat de avocatul Andrieș Lazăr, Tatiana Trifan și Maria Trifan, a casat hotărârea din 29 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Central și a emis o nouă hotărâre, prin care a încasat de la Tatiana Trifan în beneficiul lui Ghenadie Trifan prejudiciul moral în sumă de 10 727 lei, prejudiciul moral în sumă de 3 000 lei și suma de 2 500 lei cu titlu de cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice, precum și în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 341,25 lei.

77. Completul de judecată menționează că instanța de apel prin încheierea din 02 iunie 2022 a acceptat spre examinare cererea de apel declarată de Maria Trifan și Tatiana Trifan împotriva hotărârii din 29 decembrie 2021 a Judecătorei Orhei, sediul Central și a dispus intentarea procedurii de apel.

78. În urma celor constatate rezultă că, instanța de apel la judecarea apelului declarat de Maria Trifan și Tatiana Trifan, a judecat și apelul depus de Ghenadie Trifan, reprezentat de avocatul Andrieș Lazăr, care anterior, prin încheierea din 27 octombrie 2022 a fost restituit, depășind limitele judecării apelului, a încasat prejudiciul moral și cheltuielile de judecată, înrăutățind situația acestora în propriul apel.

79. În acest context, în conformitate cu art. 373 alin. (6) din Codul de procedură civilă, apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.

80. Ca consecință, este indubitabil că soluția instanței de apel constituie o agravare a situației apelantei Tatiana Trifan, fiindu-i creată o poziție mai dificilă în propria cale de atac, ori instanța de apel a casat hotărârea primei instanțe, a încasat prejudiciul material moral în mărime de 3 000 lei și cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 2 500 lei. Prin hotărârea nouă instanța de apel a admis parțial pretențiile, care prin hotărârea primei instanței au fost respinse ca fiind neîntemeiate, în propriul apel.

81. Prin urmare, instanța de apel, judecând apelul declarat de Maria Trifan și avocatul Mariana Kușnir, în interesele Tatianei Trifan, a încălcat dispozițiile art. 373 alin. (6) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora apelantei nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă,

decât acea din hotărârea atacată cu apel, ori, până la începerea dezbaterii cauzei în fond în instanța de apel, apelul declarant de Ghenadie Trifan, reprezentat de avocatul Andrieș Lazăr a fost restituit în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, care ar fi putut solicita încasarea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

82. În această ordine de idei este cert că, consecința juridică pe care o produce exercitarea apelului constă în faptul că instanța de apel, judecând cauza, nu poate crea celui care a folosit calea de atac o situație mai grea, decât cea care rezultă din hotărârea atacată, fapt ce impune necesitatea casării deciziei instanței de apel în partea încasării prejudiciului moral și cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice.

83. Cu referire la prejudiciul material, instanța de recurs a constatat cu vehemență, că instanța de apel la adoptarea deciziei, justificat, s-a pronunțat asupra diminuării mărimii prejudiciului cauzat ca rezultat din contravenție din contul Tatianeii Trifan în contul lui Ghenadie Trifan a sumei de 10 727 lei (($\frac{1}{2}$ x 25 174 lei) – 3720 lei suma peretelui de mobilă, ori bunurile în temeiul cărora a fost formulată acțiunea și reflectate în raportul de evaluare a valorii de piață a mărfurilor amplasate în raionul Orhei, satul Susleni, în număr total de 42 poziții, aparțin Mariei Trifan (mama) și lui Ghenadie Trifan (fiu) în regim de proprietate comună, iar potrivit art. 346 alin. (1) din Codul civil, fiecare coproprietar este proprietarul exclusiv al unei cote-părți ideale din bunul comun. Cotele-părți sunt prezumate a fi egale până la probă contrară. Dacă bunul a fost dobândit printr-un act juridic, nu se va putea face probă contrară decât prin înscrisuri.

84. Întru consolidarea soluției adoptate, Colegiul reiterează că aspectele menționate supra, conduc la concluzia că procedura desfășurată în instanța de apel nu corespunde exigențelor art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, iar modalitatea în care a fost examinată cauza în ordine de apel nu poate echivala cu soluționare efectivă a cauzei, astfel, fiind impusă casarea deciziei instanței de apel în partea admiterii pretențiilor de încasare a prejudiciului moral și a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice. În rest a menține decizia instanței de apel.

85. Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Maria Trifan și avocatul Mariana Kușnir, în interesele Tatianeii Trifan, a casa parțial decizia din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, și anume, în partea admiterii apelului declarat de Ghenadie Trifan, reprezentat de avocatul Andrieș Lazăr, a reparării prejudiciului moral și a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice de la Tatiana Trifan, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri, prin care a respinge pretențiile cu privire la

repararea prejudiciului moral în mărime de 3 000 lei și a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 2 500 lei de la Tatiana Trifan, și în această parte se menține hotărârea primei instanțe, în rest a menține decizia instanței de apel.

86. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 442, art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Maria Trifan și avocatul Mariana Kușnir, în interesele Tatianeii Trifan.

Casează parțial decizia din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ghenadie Trifan împotriva Tatianeii Trifan, intervenient accesoriu Maria Trifan cu privire la repararea prejudiciului material și moral rezultat din delict și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea în care s-a admis apelul declarat de Ghenadie Trifan, reprezentat de avocatul Andrieș Lazăr și s-a încasat de la Tatiana Trifan în beneficiul lui Ghenadie Trifan prejudiciul moral în mărime de 3 000 lei și cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 2 500 lei, și menține în această parte hotărârea din 29 decembrie 2021 a Judecătoriei Orhei, sediul Central.

În rest, menține decizia din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat